CC BY

KATSAUS

Louis Clerc

Soft power ja ”primitiivinen propaganda”. Julkisuusdiplomatian tutkiminen vuonna 2025

julkisuusdiplomatia, soft power, maineturvallisuus

Louis Clerc, poliittisen historian professori, Turun yliopisto, loucle@utu.fi

Kesäkuun lopussa 2025 Helsingin Sanomat julkaisi kaksisivuisen artikkelin Suomen maakuvasta. Artikkeli sisälsi Ulkoministeriön viestintäjohtajan ja Suomen maakuvatyötä koordinoivan pääministerin nimittämän Finland Promotion Boardin puheenjohtajan Mikko Koivumaan haastattelun[1]. Teksti pohti Suomen kansainvälistä maakuvaa ja kuvaili myös viranomaisten toimintaa Suomen maakuvan edistämiseksi, joka on ollut hiljattain akateemisen tutkimusten kohteena eri näkökulmista[2]. Toisaalla kesäkuun 20. päivänä Yhdysvaltain ulkoministeriö ilmoitti laajasta irtisanomiskampanjasta, joka koski erityisesti Voice of America-radiokanavaa[3]. Voice of America on (tai näillä näkymin oli) Yhdysvaltain liittovaltionhallinnon rahoittama, ulkomaille ohjelmaa lähettävä yleisradioasema. Irtisanomiskampanja näyttää tarkoittavan aseman loppua sellaisena, kuin se oli toiminut toisesta maailmansodasta asti.

Suomen maakuvatyö ja Voice of American alasajo tarjoavat hyvät esimerkit laajemmasta ilmiöstä, jota on kutsuttu ”julkisuusdiplomatiaksi” (*public diplomacy*), sekä sen ja siihen kohdistetun tutkimuksen kehityksestä 2000-luvulla[4]. Kyseessä on valtiollisten toimijoiden toiminta, joka on tarkoitettu vaikuttamaan muiden maiden kansalaisten näkemyksiin.

Julkisuusdiplomatia-termin alle mahtuu paljon erilaisia toimintamuotoja, tasoja ja toimijoita. Ilmiötä on yritetty jäsenellä monilla tavoilla: moisista yrityksistä kenties tunnetuin on Nicholas Cullin 2008 ”taksonomia”. Kyseessä on luokittelu, jolla amerikkalainen tutkija pyrkii luetteloimaan diplomatian ”julkisen ulottuvuuden” erilaiset aspektit muiden maiden seurannasta ulkomaille tarkoitettuihin radiokanaviin, kulttuurivaihdoista vienninedistämiseen[5].

Ilmiönä julkisuusdiplomatia säilyy kiivaan debatin kohteena. Termi viittaa valtion toimintaan (diplomatia), mutta julkisuusdiplomatia-tutkimukset ovat myös korostaneet ei-valtiollisia toimijoita, jotka joko auttavat valtiota tai toimivat ”valtiomaisesti”[6]. Diplomaattisena toimintona julkisuusdiplomatian pitäisi kohdistua jonkin maan ulkopuolella olevaan yleisöön, mutta tutkimus näyttää, että pohtiessaan toimintaansa julkisuusdiplomatian rakentajat joutuvat (demokraattisissa maissa mutta myös usein autoritaarisissa maissa) pohtimaan viestinsä siten, että myös kotimaiset yleisöt ymmärtävät ja hyväksyvät ne[7]. Lopussa julkisuusdiplomatian tutkimukseen liittyvät rajoittamisen ongelmat. Julkisuusdiplomatian muotojen kirjo onkin hyvin laaja. Toisessa ääripäässä julkisuusdiplomatia on avoin pyrkimys kehittää kulttuurinen dialogi kansankuntien välille, ja ainakin

kylmän sodan jälkeisessä kontekstissa julkisuusdiplomatia on usein esitetty ponnistuksena levittää liberaaleja arvoja. Toisessa ääripäässä taas valtioiden ulkomaalaisille yleisöille tarkoitettu toiminta voi lähentyä informaatiosodankäyntiä, jonka pääasiallisena tavoitteena on levittää valheellisia kertomuksia heikentääkseen vihollisia. Suomalainen diplomaatti ja poliitikko Keijo Korhonen korosti tätä moninaisuutta vuonna 1984, kun hän kuvaili, miten kriisien aikana ”*ns. julkinen diplomatia on muuttunut primitiiviseksi propagandaksi*”[8].

Julkisuusdiplomatian tavoitteet ovat myös monenlaiset. Kulttuuriset toimijat voivat nähdä sen ennen kaikkea kulttuurisen dialogin edistämisenä. Kaupan edistäjät näkevät julkisuusdiplomatian viennin tukemisen kautta: maakuvan pitäisi olla houkutteleva, että yhtiöt voivat käyttää sitä etuna. Poliittiset johtajat ja heidän neuvonantajansa voivat taas nähdä julkisuusdiplomatian ennen kaikkea keinona, jolla käytetään hyväksi kansainvälisissä suhteissa valtion ”pehmeää valtaa” (*soft power*) eli kykyä houkutella, vaikuttaa. Käsitteen keksi amerikkalainen tutkija Joseph Nye vuoden 1990 artikkelissaan[9]. Tekstissään Nye peräänkuulutti aktiivista Yhdysvaltojen ulkopolitiikkaa, jolla Washington käyttäisi kaikki potentiaalit rauhoittaakseen maailmaa ja luodakseen vakautta. Suurimmat kritiikit Nyen käsitteestä tulivat heiltä, joille tämä ”pehmeä valta” oli harhaluulo ja sen vaikutus mahdotonta arvioida[10].

Julkisuusdiplomatia tarjoaa meille sateenvarjokäsitteen, jonka alle luetteloida joukko diplomaattisia käytäntöjä, jotka liittyvät maakuvaan, strategiseen viestintään, kulttuurisiin ja taiteellisiin suhteisiin, viennin edistämiseen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun. Viime aikoina se on myös kelpuuttanut mukaan toimintamuotoja, jotka liittyvät psykologiseen ja narratiiviseen sodankäyntiin. James Pamment kuitenkin muistuttaa meitä siitä, että laajan analyyttisen kategorian alle jokainen maantieteellinen tai historiallinen tapaus tarjoaa omia käsitteitä ja käytäntöjä, jotka erityisesti historian tutkijan kannattaa erotella[11]. Suomessa käytetymmät sanat (Suomi-kuva, kansainväliset kulttuurisuhteet, maakuvatyö, valistus, *branding*) viestivät sitä, että Suomen julkisuusdiplomatia nähdään ennen kaikkea yksisuuntaisena valistustyönä, jonka juuret ovat vienninedistämisessä, kansallisen kulttuurin rakentamisessa ja ulkopolitikan linjojen tukemisessa[12]. Julkisuusdiplomatian alle mahtuvat siis yhtä lailla 2000-luvun Yhdysvaltojen ”*combat boots*”-julkisuusdiplomatia[13], jonka hallitseva logiikka oli post-9/11 sotaponnistuksen tukeminen, Kiinan ja Venäjän strategiset kertomukset, joiden tavoitteena on kohottaa omaa profiilia ja korostaa länsimaiden kipupisteitä[14], Saksan suhteiden rakentamiseen pyrkivä kulttuuridiplomatia, tai Ison-Britannian vahvasti vienninedistämiseen suuntautunut toiminta.

James Pamment, Alicia Fjällhed ja Martina Smedberg pohtivat vuoden 2023 artikkelissaan erilaisia lähestymistapoja, joilla tutkijat ovat lähestyneet julkisuusdiplomatiaa[15]. Pamment et al korostavat, miten julkisuusdiplomatiasta on tullut eräänlainen sumea käsite, ”*fuzzy concept*”, joka tarkoittaa eri asioita eri tutkijoille ja eri konteksteissa. He luetteloivat eri logiikat, joilla julkisuusdiplomatiaa on tutkittu viime 10–15 vuotta: valtion diplomaattisen toiminnan osana, mediatutkimuksen lähtökohdasta, ei-valtiollisia toimijoita korostaen, viennin edistämisenä, osana valtion turvallisuuspolitiikkaa, hallinnollista koneistoa korostaen. Lopuksi ovat kirjoitukset, joiden tarkoituksena on oikeuttaa ja pohtia julkisuusdiplomatian nykykäytäntöjä.

Julkisuusdiplomatian tutkimuskenttä on huomattavasti laajentunut ja monimutkaistunut viime aikoina. Ensinnäkin se on auennut tutkimaan ei-valtiollisia toimijoita ja niiden kansainvälistä toimintaa. Faucherin, Mizalan ja Scheelin kirja *Soft power beyond the nation* on hyvä esimerkki tästä laajentumisesta. Kirja pyrkii tutkimaan ”pehmeän vallan” käyttöä historiassa, kansallisvaltion viitekehyksen ulkopuolella. Kirjan toimittajat käyttävät termiä ”pehmeä valta” viittaamaan prosesseihin, jotka ovat itse asiassa julkisuusdiplomatiaa: suostuttelua, vaikutusvallan ja vallan etsintää, julkiseen mielipiteeseen vaikuttamista. He kuitenkin asettavat tutkimuksensa kohteeksi vähän eri asioita kuin heidän edeltäjänsä tutkiessaan julkisuusdiplomatian strategioiden kansainvälistä leviämistä, ei-valtiollisia toimijoita sekä

muiden identiteettien kuin kansallisten identiteettien roolia julkisessa diplomatiassa, kuten sukupuolen ja rodun. Kirja on sarja tapauksia, jotka sijoittuvat eri paikkoihin ja historiallisiin aikoihin, ja joissa ”*valtiot, johtajat tai henkilöt ovat pyrkineet käyttämään valtaa kansainvälisissä suhteissa houkuttelun tai vaikuttamisen, eivät voiman kautta*”[16].

Tekijät käyttävät termiä ”pehmeä valta”, mutta kontribuutiot kuvailevat käytäntöjä, joita voitaisiin kutsua julkisuusdiplomatiaksi – erityisesti sen takia, että tutkimus diplomaattisista käytännöistä on muuttunut viime aikoina ja ottaa huomioon paljon enemmän ei-valtiolliset toimijat (henkilöt, yhtiöt, kansalaisjärjestöt ynnä muut ”diplomaattisuutta” omaavat toimijat[17]). Jos muut kuin diplomaatit voivat harrastaa diplomatiaa, he voivat myös harrastaa julkista diplomatiaa. Kirjan tekijät myös puolustavat historiallista lähestymistapaa tähän ilmiöön: siinä missä politiikan tutkijat ovat etsineet pehmeän vallan ja julkisuusdiplomatian tehokkuutta, historian tutkijat pyrkivät ymmärtämään kontekstissaan julkisuusdiplomatian syyt, keinot ja seuraukset.

Toinen kehitys on turvallisuuden kasvava rooli julkisuusdiplomatian tutkimuksessa. Tutkimuskenttä kiinnostuu tavoista, joilla erilaiset toimijat pyrkivät hallitsemaan globaalisoitua informaatioavaruutta tai aiheuttamaan narratiiveilla vahinkoa vihollisilleen. Lawrence Freedman ja Heather Williams kuvailevat nämä ”informaatiokampanjat”, joilla valtiot pyrkivät erityisesti digitaalisilla työkaluilla tukemaan niiden sodankäyntiä tai kansainvälistä asemaa, tai heikentämään toista[18]. James Pamment ja Andreas Åkerlund korostavat miten strategisesti pohditut kertomukset toimivat samoin kuin vanha ”*primitiivinen propaganda*”[19], ja Nicholas J. Cull korostaa kulttuurista turvallisuutta ja ”maineen turvallisuutta” eli uutta kiinnostusta valtioiden ja yhteiskuntien puolustamiseen mainehaittoja ja ”aseistettuja kertomuksia” vastaan[20]. Vuoden 2013 artikkelissaan Somogy Varga jakoi 1900-luvun julkisuusdiplomatian kolmeen kronologiseen aikaan, viimeisen ollessa globaalisoidun kulttuurin ja talouden aika 1980-luvusta 2010-lukuun, jolloin julkisuusdiplomatia asetettiin rauhoitetun maailman ympäri erityisesti palvelemaan vientiä ja taloudellista kilpailukykyä[21]. Voidaan varmasti jo nyt sanoa, että 2020-luvun alussa on alkanut uusi aika, jolloin julkisuusdiplomatian pääasiallinen huoli on turvallisuus ja geopolitiikka. Tämä kehitys tavallaan muistuttaa julkisuusdiplomatian tutkimuskenttää jostain, jota historian tutkijat eivät koskaan unohtaneet: valtiot ja muut toimijat käyttävät julkisuusdiplomatiaa edistääksensä ennen kaikkea omia intressejään, sellaisina kuin ne kuvailevat niitä. Post-kylmän sodan maailman kontekstissa ja globalisoidussa ympäristössä tutkimuskenttä oli ehkä unohtanut tämän raadollisemman aspektin diplomatian julkisesta ulottuvuudesta[22].

Kolmas kehitys on julkisuusdiplomatian tutkimuksen ”desentralisaatio” – maantieteellisesti, kun tutkimuskenttä on kasvavalla kiinnostuksella keskittynyt muiden maiden kuin Yhdysvaltojen julkisuusdiplomatiaan – ja ajallisesti, kun historian tutkijat erityisesti englanninkielisessä tutkimuskentässä (mukaan lukien Pohjoismaat) ovat alkaneet käyttää pehmeän vallankäytön tai julkisuudiplomatian kategorioita jäsentelemällä tutkimuksiaan[23]. Pammentin lisäksi myös Jessica Gienow-Hecht ja Mark C. Donfried ovat korostaneet, että vaikka amerikkalaiset käytännöt ovat levinneet maailmalle eräänlaisena analyyttisena ja toiminnallisena mittapuuna[24], eurooppalaiset valtiot toimivat eri tavalla kuin Yhdysvallat julkisuusdiplomatiassaan. Keskenäänkin eurooppalaiset valtiot järjestävät julkisuusdiplomatiansa eri tavoilla[25]. Tämä korostaa, kuinka paljon tarvitaan tutkimusta kansallisista tapauksista – kehitys, jossa Pohjoismaat ovat olleet varsin hyvin edustettuina[26].

Tämä myös tarkoittaa, että julkisuusdiplomatian tutkimus on erkaantunut yhdysvaltalaisista juuristaan kahdella tavalla. Ensinnäkin julkisuusdiplomatian sanavarastoa ja analyyttisiä kategorioita on käytetty etenevissä määrin tutkimaan autoritaaristen valtioiden ja ei-liberaalien toimijoiden toimintaa. Kirjoittaessaan pehmeästä vallasta Joseph Nye korosti, miten ainoastaan liberaaliset yhteiskunnat pystyvät tuottamaan pehmeää valtaa eli kulttuurinen tausta, jota valtio pystyy käyttämään

houkutellakseen ja vaikuttaakseen muiden maiden yleisöihin. Autoritaaristen maiden julkisen diplomatian nähtiin usein nojaavaan alkeelliseen propagandaan, valheellisuuteen tai strategisten kertomuksien väärinkäyttöön[27]. Autoritaariset hallinnot siirtyvät usein kulttuuriaan korostavasta kulttuuridiplomatiasta "propagandistiseen" kulttuuridiplomatiaan, jossa erilaiset hallituksen hallintaprosessit instrumentoivat ulkoista kulttuuriedustusta poliittisesti ja taloudellisesti[28]. Mutta tutkimus on viime aikoina tullut sofistikoidummaksi tässä asiassa, ja on korostettu, miten autoritaariset valtiot käyttävät kulttuuria, maakuvaa, kertomuksia, ja miten samat ilmiöt näkyvät niissä kuin liberaalisissakin valtioissa.

Erinomainen esimerkki tästä kehityksestä on Sophia Mahrougin joulukuun 2024 väitöskirja, jossa hän tutki Iranin Vallankumouskaartin viestintätoimintaa. Mahroug osoittaa, miten kaartilaiset pohtivat ja kehittävät julkisuusdiplomatian keinoja, kehittävät narratiiveja ja käyttävät erityisesti nettipohjaisia alustoja levittääkseen tiettyä kuvaa toiminnastaan[29]. Mahroug korostaa, että kaartilaisten kulttuurin käyttö on osa strategisen kertomuksen rakentamista, mutta se on myös identiteetin rakentamista, jolla on eri ulottuvuudet (historian käyttö, kansallisen mutta myös ryhmän identiteetin rakentaminen, sodankäynnin tukeminen, taloudellinen ulottuvuus jne.).

Julkisuusdiplomatian tutkimus erkaantuu 1990-luvun yhdysvaltalaisista juuristaan silläkin tavalla, että Yhdysvallat itse muuttuu, erityisesti Trumpin aikakaudella. Sisäpoliittisesti maa muuttuu autoritarisempaan suuntaan, ja ulkopolitiikallaan Yhdysvallat ei enää ole arvopohjaisen liberaalisen maailmanjärjestyksen tukipilarina[30]. Yhdysvaltojen maakuva muuttuu nopeasti, ja Yhdysvaltojen viranomaisten toiminta myös julkisuusdiplomatian kentällä muuttuu aggressiivisemmaksi ja vähemmän yhteistyöhakuiseksi. Tätä kehitystä tiivisti hyvin loppuvuoden 2025 julkaistu *National Security Strategy* -selonteko, joka kritisoi voimakkaasti niitä eurooppalaisia maita, jotka paikalliset äärioikeistolaiset puolueet eivät johda[31]. Trumpin aikana Yhdysvaltojen julkisuusdiplomatia tuntuu keskittyvän äärioikeistolaisten puolueiden tukemiseen erityisesti Euroopassa. Yhdysvallat harrastavat yhä julkisuusdiplomatiaa, mutta sen sisältö muuttuu radikaalisesti.

Jo mainitsemani Sophia Mahrougin työ edustaa hyvin neljännen kehityssuunnan, nimittäin digitaalisten aineistojen ja ilmiöiden huomioon ottamista julkisuusdiplomatian tutkimuksessa[32]. Tämä kehitys on ollut ehkä voimakkain noista, ja nopea Google Scholarin haku sanoilla ”digital public diplomacy” antaa hyvän käsityksen ilmiöstä. Tämä on vähemmän koskenut historiantutkimusta, ilmeisistä syistä, mutta Mahroug näyttää selkeästi, kuinka digitaalinen materiaali saadaan jo käyttöön 1990-luvun historiaa kirjoittamalla. Kehityksistä tämä tulee olemaan luultavasti merkittävin tulevaisuudessa.

Tutkimuskenttä on myös käsitellyt monimutkaisempia tapauksia, kuten esimerkiksi Israelin ”hasbaraa”, joka sisältää pehmeän vallan käyttöä ja kulttuuridiplomatiaa, halua houkutella ja lepyttää, ja samaan aikaan sekä ulkomaiselle että kotimaiselle yleisölle suunnatun propagandan tunnusmerkit.[33].

Julkisuusdiplomatian tutkimuksen kenttä on lopuksi muuttumassa maailman mukana. Julkisuusdiplomatia ja *nation branding* -tutkijat ovat pitkään olleet keskustelussa päätöksentekijöiden kanssa, ja käsitteet ovat kehittyneet sen mukaan. Samalla maailman poliittisen kehityksen myötä koko pehmeä valta -käsite on voitu kyseenalaistaa. Yhdysvallat oli aina pehmeän vallan potilas nolla: mitä tapahtuu, jos mallikas liberaali yhteiskunta muuttuu Donald Trumpin vaikutuksesta vähemmän liberaaliksi? Muuttuvatko samalla tavalla Yhdysvaltojen kansainvälinen viesti, julkisuusdiplomatian keinot, tavoitteet ja sisältö? Mikäli Yhdysvallat ei enää ole liberaali demokratian majakka, tai sen yhteiskunta ei enää ole yhtä houkutteleva, tai sen viesti maailmalle muuttuu kovemmaksi ja riitaisemmaksi, voiko maan julkisuusdiplomatia toimia samalla tavalla? Etenevissä määrin tuntuu siltä, että Yhdysvaltojen sekä muiden maiden julkisuusdiplomatia muuttuu Eytan Gilboan kategorioiden

mukaisesti ”rauhan ajan julkisuusdiplomatiasta” (”*designed to bring understanding for an actor's ideas and ideals*”) ”sodan ajan julkisuusdiplomatian” suuntaan (”*used to defend an actor's policies and attack those of the enemy or the other side*”)[34]. Suurin kysymys tässä on, kuka on Yhdysvaltojen vihollinen – uuden NSS:n lukiessa näyttää pahasti siltä, että liberaali, muun kuin äärioikeiston johdon alla oleva Länsi-Eurooppa luokitellaan nyt Washingtonissa viholliseksi.

Monet ovat alkaneet pohtia, miten Yhdysvaltojen julkisuusdiplomatia kehittyy kontekstissa, jossa Trumpin poliittisen liikkeen ideologia tulee olemaan sen pääasiallinen sisältö. Esimerkiksi Paweł Surowiec ja Christopher Miles ovat korostaneet, miten Trump on jo ensimmäisenä kautenaan muovannut Yhdysvaltojen julkisuusdiplomatian sisältöä:

“…*rather than aiding the building of relationship with foreign publics, Donald Trump has brought to the field cultural codes alien to public diplomacy, imploding the meanings central to the endogenous norms of diplomacy and turning towards an agonistic relational dynamic with foreign publics.*”[35]

Tutkimuskentässä, jossa amerikkalaiset tutkijat ja käsitteet ovat niin vaikuttavia, muutos Yhdysvaltojen julkisuusdiplomatian sisällössä tulee vaikuttamaan tieteelliseen keskusteluun. Historian tutkijoille tämä muutos ei ole niin vaikuttava: he pystyvät näkemään julkisuusdiplomatian käytännöt laajemmin, kronologisesti ja maantieteellisesti, ja ovat vähemmän sidottuja teoreettisiin käsitteisiin ja kategorioihin. Samalla he tietävät jo sen, että julkisuusdiplomatia ei ole uutta asiaa, jonka tarkoitus on ainoastaan rakentaa dialogia muiden kanssa, mutta ennen kaikkea osa valtioiden laajempia ulkosuhteita, jonka tarkoitus on ajaa kansallista intressiä sellaisena kuin valtiot sen määrittelevät. Ajatus siitä, että julkisuusdiplomatian tausta ei ole kansankuntien välinen kulttuurinen dialogi vaan niiden välinen ”kovan vallan” tasapaino, ei ole historian tutkijoille uutta asiaa.

Yhdysvaltojen viime aikaiset kehitykset asettavat selkeästi julkisuusdiplomatian tutkijat pehmeän ja kovan vallan välisen suhteen kysymyksen eteen[36]. Yhdysvaltojen tai Kiinan tapaukset näyttävät, että pehmeä valta on osa kansainvälisen vallan käyttöä siinä missä julkisuusdiplomatia on osa tavallista diplomatiaa. 2000-luvun alun ajatus globaalin kulttuuridialogin kehityksestä omilla säännöillä ei enää ole kovin paljon näkyvillä tutkimuksessa. Kenttä tuntuu tulleen lähemmäksi Ludovic Tournèsin tai Melissa Nisbettin näkökulmaa: pehmeän vallan käyttö linkittyy voimakkaasti kansainvälisten toimijoiden resursseihin ja ”kovaan” valtaan[37]. Tiivistäen voidaan sanoa, että Hollywoodin houkuttelevuus perustui Yhdysvaltojen kykyyn voittaa natsi-Saksa, vaikka samaan aikaan Yhdysvaltojen houkuttelevuus ja asema maailmassa perustuvat sen kykyyn projisoida tietty kuva itsestään[38]. Julkisuusdiplomatiaa ei enää voida tutkia erillisenä toimintamuotona valtion tai muiden kansainvälisten toimijoiden keinovalikoimassa, vaan on pakko käsitellä sitä osana kansainvälisiä valtasuhteita[39].

2000-luvun alun periodin jälkeen, jolloin post-kylmän sodan maailmassa oli mahdollisuus nähdä julkisuusdiplomatian tavoitteena ennen kaikkea taloudellisten suhteiden tukeminen sekä kulttuuridialogien kehittäminen, sota, ideologia, politiikka ja turvallisuus ovat palanneet kehiin. Julkisuusdiplomatian tutkimuksen nestori Bruce Gregory korostaa tätä hiljattain julkaistussa *Handbook on Public Diplomacy* -teoksessa: ”…*a boundary between diplomacy and public diplomacy is no longer needed because diplomacy with publics is an intrinsic component of diplomatic practices.*”[40]

Tämä viittaa muutokseen, jolla sekä tutkimuksessa että käytännössä ”julkisuusdiplomatia” menettää merkityksensä erityisenä osana valtioiden toimintaa. Etenevissä määrin sodankäynnin informaatiokentällä propagandan, vienninedistämisen, kulttuuridiplomatian ynnä muiden toimintamuotojen väliset erot ovat vähentyneet: ”*diplomacy with publics*” nähdään normaalin diplomatian jatkumona, ja turvallisuus, kauppa, kulttuuri ja politiikka käsitellään yhdessä eikä enää erillisinä toimintamuotoina. Tämä näkyy esimerkiksi Ranskan tapauksessa, jossa vuoden 2020 opettaja Samuel Patyn murha ja sen jälkeinen lokakampanja Ranskaa vastaan aiheutti vahvan reorganisaation maan

julkisuusdiplomatian instituutioissa[41]. Murha ja sen jälkeen kehittynyt informaatiokampanja Ranskaa vastaan nähtiin uutena vaarana, joka aiheutti Ranskalle mainehaittaa mutta myös asetti vaaraan ranskalaiset edustajat ja firmat ulkomailla[42]. Tämän jälkeen Ranskan valtio perusti ensin *Viginum*-osaston, jonka tehtävänä on digitaalisten informaatiokampanjoiden seuraaminen. Se myös vahvisti sotilastiedustelussaan olevat informaatiosodankäyntiä vastustavat osastot sekä perusti ulkoministeriönsä lehdistö- ja kulttuuriosastoon erillisen toimiston tutkimaan näitä kampanjoita ja vastamaan niitä[43]. Noissa uusissa instituutioissa julkisuusdiplomatia ja informaatiosodankäynti etenevissä määrin käsitellään samoilla työkaluilla ja samoissa virastoissa.

Tässä uudessa tieteellisessä kontekstissa, jossa diplomatian julkiset aspektit sekä diplomatian aspektit, jotka ovat suuntautuneet laajoille yleisöille, tutkitaan laajasti ja osana kansainvälisten suhteiden tutkimusta ja historiaa, historian tutkijoilla on paljon tehtävää. Julkisuusdiplomatiaa kannattaa yhä ja etenevissä määrin tutkia historiassakin laajasti, ”primitiivisestä propagandasta” pehmeään valtaan, sekä erilaisissa tasoissa, valtioista henkilöihin, että voidaan paremmin ymmärtää nykypäivän kehityksiä.

[1] *Helsingin Sanomat*, "Suomi kirii tunnettuudessa, mutta ei yllä Ruotsin tasolle", Pihla Saravirta, 24.6.2025.
[2] Esim. Laura Ipatin väitöskirja (Suomettumisesta Suomi-buumiin. Suomen julkisuusdiplomatia Japanissa 1962-2003, Annales Universitatis Turkuensis Sarja, B osa, tom. 702, 2024, https://www.utupub.fi/handle/10024/179321) tai Louis Clerc & Katja Valaskivi, "Propaganda rebranded? Finland's international communication from the Kantine committee to the Mission for Finland report", *International Journal of Cultural Policy*, vol 24, issue 6, 2018, 773-785.
[3] Kts. *Associated Press*, "Layoff notices delivered to hundreds of Voice of America employees", David Bauder, 20.6.2025 (https://apnews.com/article/voice-of-america-layoffs-trump-global-media-7a862bdc530dd3d48657c00d2df54539); Tiffany Hsu, "As Voice of America Goes Quiet, Rivals Rush In to Fill the Void", *New York Times*, 26.6.2025 (nettiversio: https://www.nytimes.com/2025/06/24/business/media/us-china-russia-global-communications.html#). Voice of American historiasta kts. esim. Alan L. Heil, *Voice of America: A History*, Columbia University Press, 2003.
[4] Termin historia ja nykydebatit siitä kuvaillaan hyvin kirjassa: Sean Aday (toim.), *Handbook on Public Diplomacy*, Elgar Handbooks in Political Science, 2025. Kts. myös Jan Melissen (toim.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, Lontoo, Palgrave, 2005, 1-16.
[5] Nicholas J. Cull, "Public Diplomacy: Taxonomies and Histories", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 616, *Public Diplomacy in a Changing World* (Mar., 2008), 31-54.
[6] Kts. esim. Sylvia Dummer Scheel, Charlotte Faucher, Camila Gatica Mizala (toim.), *Soft Power Beyond the Nation*, Georgetown University Press, 2024.
[7] Kts. esim. Louis Clerc, Nikolas Glover, Paul Jordan (toim.), *Histories of Public Diplomacy and Nation Branding in the Nordic and Baltic Countries*, Leiden, Brill | Nijhoff, 2015.
[8] Ulkoministeriön arkisto (UMA), 00-43-46: *Poliittinen os., Kauppapoliittinen os.; Oikeudellinen os.; Protokolla os. (7)*, Kansio *Poliittinen osasto v 1984*, muistio 129, 13.2.1984, *Poliittisen osaston sisäinen seminaari Königstedtissä 10.1.1984*.
[9] Joseph S. Nye, "Soft Power", *Foreign Policy*, 80/1990, 153–171.
[10] Kts.esim. Njall Fergusonin kritiikki: https://www.fpri.org/article/2020/09/the-problem-with-soft-power/. Nye puolusti käsitettään esimerkiksi kirjassa Joseph S. Nye, *Soft Power and Great-Power Competition. China and Globalization*, Springer, Singapore, 2023.
[11] James Pamment, "West European Public Diplomacy" kirjassa Jan Melissen, Mai'a K. Davis Cross (toim.), *European Public Diplomacy. Soft Power at Work*, Palgrave MacMillan Series in Global Public Diplomacy, 2013, 13-38.
[12] Louis Clerc, *Cultural Diplomacy in Cold War Finland. Identity, Geopolitics and the Welfare State*, Routledge, 2023.
[13] Matt Armstrong, "Operationalizing Public Diplomacy", kirjassa Nancy Snow, Philip M. Taylor (toim.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, Routledge, 2nd ed. 2020, 63-71.
[14] Kaksi tämän vuoden julkaisua antaa hyvän käsityksen Kiina julkisuusdiplomatian eri aspekteista: Minglei Wang, "The China Cultural Centre Project: An Analysis of Its Working Modes and Programming – A Case Study from Australia", *The Hague Journal of Diplomacy*, 20(1), 2025, 32-68; Hermann Aubié, Lauri Paltemaa, Tommi Sookari, "China's Covid-19 Aid Diplomacy in 2020: Patterns and Motivations", *The Hague Journal of Diplomacy*, 20(1), 2025, 69-100.
[15] James Pamment, Alicia Fjällhed, Martina Smedberg, "The 'Logics' of Public Diplomacy: In Search of What Unites a Multidisciplinary Research Field", *The Hague Journal of Diplomacy*, 19(1), 2023, 49-83.
[16] Scheel, Faucher, Mizala 2024, 2.
[17] Kts. esim. Auriane Guilbaud, "Diplomacy by Non-State Actors" kirjassa Thierry Balzacq, Frédéric Charillon, Frédéric Ramel (toim.), *Global Diplomacy*, The Sciences Po Series in International Relations and Political Economy, Palgrave Macmillan, 2020, 183-194. Vuonna 2019 Laurence Badel korosti tutkimuksia, jotka käsittelevät "diplomaattisuutta" käyttäviä toimijoita: "*The analysis of commercial diplomacy also feeds into a more general reflection on traditional diplomatic functions (representing, protecting, informing, negotiating, and promoting interests) traditionally assigned to heads of mission, and on what we call the "diplomaticity" of non-diplomatic (i.e., non-state) actors. This analysis helps us understand that state representation can be assumed by a subaltern actor, or even by a non-diplomatic actor such as a company or an employers' association. In return, it questions the porosity of the borders between public and private*…" (Laurence Badel, "Diplomacy and the History of International Relations: Redefining a Conflictual Relationship", *Diplomatica, 1*(1), 2019, 33-39. Lähempänä Suomea esimerkki löytyy Pia Koivusen tutkimuksesta, jossa hän käsittelee Neuvostoliiton kulttuuridiplomatiaa nuorisofestivaalien osallistujien kokemusten kautta: Pia Koivunen, *Performing peace and friendship. The World youth festivals and Soviet cultural diplomacy*, De Gruyter, 2023.
[18] Lawrence Freedman, Heather Williams, *Changing the narrative. Information campaigns, Strategy and Crisis escalation in the Digital age*, Adelphi Series, IISS/Routledge, 2023.
[19] James Pamment, Andreas Åkerlund, "The Role of the State in Cultural Diplomacy", kirjassa Yasushi Watanabe (toim.), *Handbook of Cultural Security*, Elgar online, 2018, 290-307.
[20] Nicholas Cull, "From soft power to reputational security: rethinking public diplomacy and cultural diplomacy for a dangerous age", *Place Branding and Public Diplomacy,* 18, 2022, 18–21.
[21] Somogy Varga, "The Marketization of Foreign Cultural Policy: The Cultural Nationalism of the Competition State", *Constellations*, 20/3, 2013, 442-458.
[22] Georg Paschalidis korostaa tätä artikkelissaan "Exporting National Culture: Histories of Cultural Institutes Abroad", *International Journal of Cultural Policy*, 15(3), 2009, 275-289.
[23] Kts. esim. Carolin Viktorin, Jessica C. E. Gienow-Hecht, Annika Estner, Marcel K. Will (toim.), *Nation Branding in Modern History*, Berghahn Books, 2018.
[24] Ludovic Tournès, *Américanisation. Une histoire mondiale, XVIIIe-XXIe siècle*, Paris, Fayard, 2020.

[25] Jessica Gienow-Hecht, Mark C. Donfried, "The model of cultural diplomacy. Power, distance and the promise of civil society", kirjassa Jessica Gienow-Hecht, Mark C. Donfried (toim.), *Searching for a cultural diplomacy*, Berghahn Books, 2013, johdanto.
[26] Clerc, Glover, Jordan 2015.
[27] Nyen argumentti esimerkiksi artikkelissa Joseph Nye, "What China and Russia Don't Get About Soft Power", *Foreign Policy*, 2013, https://foreignpolicy.com/2013/04/29/what-china-and-russia-dont-get-about-soft-power/ Kts. myös keskustelu "kovien valtioiden" pehmeästä vallasta: Michael Barr, Valentina Feklyunina, Sarina Theys, "Introduction: The Soft Power of Hard States", *Politics*, Volume 35, Issue 3-4, 2015.
[28] Kts.esim. Tuomas Forsberg, Sirke Mäkinen (toim.), *Russia's Cultural Statecraft*, Routledge, 2022.
[29] Sophia Mahroug puolusti väitöskirjaansa Sorbonne-yliopistossa joulukuussa 2024 (Kts. https://theses.fr/2024SORUL149). Väitöskirja tulee kirjamuodossa ulos syksyllä 2025.
[30] Yhdysvaltojen ulkopolitiikan luonteesta ja sen vaikutuksesta on toki debattia. Marc Trachtenberg esimerkiksi kyseenalaisti syksyllä 2025 artikkelissaan post-toisen maailmansodan nk. "*rules-based international order*":in olemassaoloa (Marc Trachtenberg, "The Rules-Based International Order: A Historical Analysis", *International Security* 2025, 50 (2), 7–54). Paul Schroeder korosti taas tapa, jolla Yhdysvaltojen ulkopolitiikka menetti vuoden 2001 jälkeen mahdollisuus toimia "*benevolent hegemon*"ina ja muuttui lähemmäksi imperialistista projektia (Schroeder, Paul, "The Mirage of Empire Versus the Promise of Hegemony". Teoksessa Wetzel, D., Jervis, R., Levy, J.S. (toim.), *Systems, Stability, and Statecraft: Essays on the International History of Modern Europe*, Palgrave Macmillan, New York, 2004, 297-305).
[31] Kts.esim. https://www.csis.org/analysis/national-security-strategy-good-not-so-great-and-alarm-bells
[32] Kts. esim. Corneliu Bjola, Jennifer Cassidy, Ilan Manor, "Public Diplomacy in the Digital Age", *The Hague Journal of Diplomacy*, 14(1-2), 2019, 83-101.
[33] Kts. esim. Ron Schleifer, "Jewish and contemporary origins of Israeli "hasbara"", *Jewish Political Studies Review*, Vol. 15, No. 1/2 (Spring 2003), 123-153; Miriyam Aouragh, "Hasbara 2.0: Israel's Public Diplomacy in the Digital Age", *Middle East Critique*, 25(3), 2016, 271–297.
[34] Eytan Gilboa (toim.), *A Research Agenda for Public Diplomacy*, Elgar Online, 2023, 1-23.
[35] Pawel Surowiec ja Christopher Miles, "The populist style and public diplomacy: kayfabe as performative agonism in Trump's twitter posts", *Public Relations Inquiry*, 10 (1), 2021, 5-30. Kts.myös Nicholas Cull, "Engaging publics in the age of Trump and Putin: Three implications of 2016 for public diplomacy", *Place Branding and Public Diplomacy*, 12, 2016, 243–246; Paul Hare, "The revolution in America's public diplomacy", CPR blog, 6.3.2025, https://uscpublicdiplomacy.org/blog/revolution-america's-public-diplomacy-trump-alone-now-'-voice-america'
[36] Tästä aiheesta oli kuitenkin reflektioita ennen Trumpia, erityisesti Yhdysvaltojen ulkopuolella: kts.esim. Pinar Bilgin, Berivan Elis, "Hard Power, Soft Power: Toward a More Realistic Power Analysis", *Insight Turkey*, Vol. 10, No. 2, 2008, 5-20.
[37] Tournès 2020, 8-10; Melissa Nisbett, "Who Holds the Power in Soft power?", *Arts and International Affairs*, 1/1, 2016 (https://theartsjournal.net/2016/03/13/nisbett/).
[38] Samanlainen asia tulee esiin Ranskan akatemian jäsenen, edesmenneen Jean d'Ormessonin vuoden 2011 haastattelussa. Hänen mielestään ranskan kielen luisu maailmanlaajuisen kielen statuksesta ei ole kulttuurinen vaan poliittinen ilmiö, joka alkoi keväällä 1940 natsi-Saksan armeijan miehittäessä Ranskaa (https://www.canalacademies.com/emissions/en-habit-vert/lessentiel-avec-jean-dormesson-de-lacademie-francaise).
[39] Tätä suhdetta pehmeän ja kovan vallan välillä pohditaan esimerkiksi kirjassa Hallvard Notaker, Giles Scott-Smith, David J. Snyder, *Reasserting America in the 1970s. US Public diplomacy and the rebuilding of America's image's abroad*, Manchester University Press, 2016.
[40] Aday 2025, 17.
[41] Samuel Patyn murha oli Pariisin lähistöllä Conflans-Sainte-Honorinen kunnassa 16. lokakuuta 2020 tapahtunut islamistinen terrori-isku, jossa sai surmansa historian ja maantiedon opettaja Samuel Paty. Murhan jälkeen erilaiset tahot, valtiolliset ja yksityiset, aloittivat informaatiokampanjan, jossa Ranskan valtion sanottiin harjoittavan muslimien vastaista politiikkaa.
[42] Esimerkiksi Ranskan edustustoja (konsulaati jne) vastaan Saudi-Arabiassa hyökättiin syksyllä 2020 (https://www.radiofrance.fr/franceinter/podcasts/les-histoires-du-monde/la-france-visee-a-djeddah-1582807).
[43] Kts. esim. Alexandre Jubelin, Charles Thépaut, "Sur le champ de bataille de l'information", *Le Collimateur*, Le Rubicon, 22.7.2025, https://lerubicon.org/collimateur-22-07-25/.